

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

[Sefer Shemu'el]

[Sefer Shemu'el]

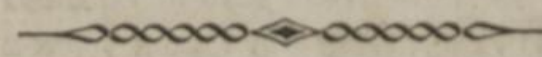
Obornik, Meïr

5565 [1804/1805]

בר

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9622

אומר להכותו פעם אחד בלבד מצלי שימות צה, ידעתי כי לא ימנעך מזה שלמות
 המעלה ענמה כפי גדרה שהיא לבנתי עשות דבר שלא ברצוני יתברך להיותו
 פועל מוגנה מול ענמו, אבל אנטרך להפחידך ולהגזים בך, כי מפחד העונש
 תשוב אחור ימיך, ולפיכך אני מזהירך אל השחיתו, אל תעשה צו חפילו
 השחתה בעלמא שאמרת להכותו פעם אחד, כי מי שלח ידו ונקה, ויהי' עונשך
 גדול, ואם למה שאמרת ולא חשנה לו, לומר שאני אתן לו השניה כדי לגמור
 מיתתו, הנני נשבע חי ה', כי לא מנעיה עתה לפי דבריך שהיה אני
 הממית אותו עודנו חי, אלא חפילו אם ה' יגפנו, או במלחמה ימות וכו',
 שכבר הוא מת, וחפילו גבי כבוד אמריק חומר בקללה מזהבאה, שהמכה
 אחר מיתה פטור וכו' כדאיתא בפרק חלק, מ"ו עדין היה כבודו עליו ומוראו
 חפי' אחרי מותו, וחלילה לי מה', הוא דבר מנע מומני, לא מפחד העונש,
 אלא מה' חזרה מלעשותו, ומדוית' אשר בלי ספק לא ישר בעיניו, ומולד גנות
 הדבר ענמו, שאינו פועל מעולה לשלוח יד במושיח ה', חפילו שליחות יד בעלמא,
 שאין עושה צו פלע וחצורה, כיון שהוא מת, עם כל זה כיון שהוא משיח ה',
 נריך לנהוג בו כבוד, חפילו אחרי מותו, ובזה נלל דוד מינרו שהיה מתפתה
 אחר טענות חבישי, באמרו סגר ה' וכו', כי אחרי השצועה אין עוד פתחון
 פה —



שמואל א כז

הרגום אשכנזי

כז (א) ויאמר דוד אל לבו
 עתה אספיה יום אחד ביד
 שאול אין לי טוב פי המלט
 אמלט ויאמרין פלשתים ונואש
 ממני שאול לבקשני עוד בכל-
 גבול

כז (א) אבר דוד דאכטע בייה זיך
 זעלבסט : איצט קענטע איין טאג
 קאממען, אן וועלכס איך אין שאולס
 האנד אומקאממע ; עם איזט דארער
 ניכטס בעסר פיר מיך אלס דאס איך
 מיך אין דאן לאנד דער פלשתים פליכט
 טע, דאן ווירדע שאול עם אויפגעבן,
 מיך

רשיי

באר

כז (א) עתה אספיה יום אחד
 שמה יארוז ויבא עלי פתאום :
 (ה) ולמה

כז (א) ויאמר דוד, אע"פ שהבטיח
 שאול שלא ירע לו
 עוד, מ"מ חשב בלבו אין לבטוח בדבריו,
 ואפשר יבוא יום אחד, ואספיה ביד שאול.
 וקרוב הדבר מאוד עתה, כשאשוב ליטב בטח בארתי, כי אז יקום אלי פתאום, ואנכי לא
 אשמר מפניו, לכך אין לי טוב כו'. ומה שאשכח עוד הוא, שבין הבטחון שנתן לו שאול שלא
 ירע לו, ובין הנספר כאן, עברו כמה ימים, אשר בהן התחיל שאול לארוב אל דוד, וזאת
 הסיבת דוד להמלט. והעד על זה הנאמר בפ' ד' ולא יסף עוד לבקשו. ונואש, לשון
 יאוש, יסתלק ממני. בכל גבול ישראל,
 פי'

מיד ווידער אויפצוזוכען , אין אללען
 גרענצן ישראלס , אונד איך ווערע זיינר
 מאכט ענטגאנגען . (ב) דוד מאכטע
 זיך אלוף אויף , אונד רייזטע מיט זיינען
 זעכסדהונדערט מאן , צו אכיש זאָהן
 מעוּכ'ס , דעם קעניגע פֿאָן גת .
 (ג) דוד הילט זיך נון בייא אכיש אויף
 אין גת , מיט זיינען לייטען , דערן
 יערר זיינע פֿאמיליע מיט זיך האַטטע ,
 אונד זיינען צווייא ווייברען , אחינועם
 אויס יזרעאל , אונד נבלס עהימאליגע
 פֿרויא אביגיל אויס כרמל . (ד) אַלס
 שאול געזאָגט וואורדע , דאָס דוד נאך
 גת געפֿליכטעט זייא , זאָ שטאַנד ער
 איהם ניכט מעהר נאך . (ה) דוד
 שפראך צו אכיש : האַכע איך גענאָרע
 אין דיינען אויגען געפֿונדן , זאָ געכע
 מאן מיר איינען אָרט איין , אונטר דען
 לאַנדשטעטן , וואָ איך וואָהנן מעכטע .
 וואָרום זאָלל דיין דיהנער בייא דיר אין
 דער רעזידענץ וואָהנען ? (ו) הירוּף
 גאַב איהם אכיש צקלג . דאָהער צקלג
 דען קעניגן יהודה גהערטע , ביז אויף
 דען הייטיגן טאָג . (ז) דיא אַנצאָהל
 דער טאָגע , וועלכע דוד אין דען גפֿילדן
 פלשתיים

באור

פ' שלא יבקשי עוד , כאשר בודאי ישוב
 יבקשי אם אשר במקום אחד בכל גבול
 ישראל : (ה) ולמה ישב כו' , פ' פן אהיה
 עליך למשא , ודעת דוד היה כדי שלא ירגישו
 בזכשטו על המקומו' (ד"ק) . (ז) ימים ,
 שנה , כ"ש להלן (כ"ט ג') . ולדעת המפרשים
 ימים ממש , ורחוי לתרגם (אייניגע טאָגע
 איבר
 ועשרים שנה שהיה הארון בקריית יערים הרי ששים שנה לא מהם חמשים ושתיים
 של שמואל ושנה אחת לעיבורו

גבול ישראל ונמלטהי מידו :
 (ב) ויקם דוד ויעבר הוא וישש-
 מאות איש אשר עמו אל-אכיש
 בן-מעוך מלך גת : (ג) וישב
 דוד עם-אכיש בגת הוא ואנשיו
 איש וביתו דוד ושהי נשיו
 אחינעם היזרעאלית ואביגיל
 אשת-נבל הפרמלית : (ד) ויגר
 לשאול כי-ברח דוד גת ולא-
 יוסף עוד לבקשו : (ה) ויאמר
 דוד אל-אכיש אם-נא מצאתי
 חן בעיניך יתנו-לי מקום באחת
 ערי השדה ואשבה שם ולמרה
 יושב עבדך בעיר הממלכה
 עמך : (ו) ויתן-לו אכיש ביום
 ההוא את-צקלג לכן היתה
 צקלג למלכי יהודה עד היום
 הזה : (ז) ויהי מספר הימים
 אשר

רש"י

(ה) ולמה ישב עבדך וגו' . ואהיה לך
 למשא : (ז) ימים וארבעה חדשים .
 מיעוט ימים שנים וא"א לפרש ימים זה
 שנה שהרי לא הלך דוד אלל אכיש עד
 שמת שמואל ושאלו לא מלך אחר מיתת
 שמואל אלל ארבעה חדשים כמו ששנינו
 בסדר עולם וגם מומין שנתיו של עלי
 עס

אֲשֶׁר-יָשַׁב דָּוִד בְּשֵׂדֶה פְּלִשְׁתִּים
 יָמִים וַאֲרַבְעָה חֳדָשִׁים :
 (ח) וַיַּעַל דָּוִד וְאֶנְשָׁיו וַיִּפְּשְׁטוּ
 אֶל-הַגְּשׁוּרִי וְהַגְּרִזִי וְהַעֲמִלְקִי כִּי
 הָנִה יְשִׁבוֹת הָאָרֶץ אֲשֶׁר מֵעוֹלָם
 בּוֹאֶה שׁוֹרֶה וְעַד-אֶרֶץ מִצְרַיִם :
 (ט) וְהִבֵּה דָוִד אֶת-הָאָרֶץ וְלֹא
 יָחִיהָ אִישׁ וְאִשָּׁה וְלָקַח צֶאֱן וְכֶקֶר
 וְחֲמָרִים וְגַמְלִים וּבָגָדִים וַיָּשָׁב
 וַיָּבֵא אֶל-אָכִישׁ : (י) וַיֹּאמֶר
 אָכִישׁ אֶל-פְּשִׁטָּהֶם הַיּוֹם וַיֹּאמֶר
 דָּוִד עַל-נַגְבַּי וְהַיְהוּדָה וְעַל-נַגְבַּי
 הַיְרֵחַמָּאֵלִי וְאֶל-נַגְבַּי הַקָּנִי :

פלשתים'ם היונבראכטע , וואר זיין
 יאהר אונד פֿיער מאנאטע . (ח) דוד
 צאג גוועהנליך מיט זיינען לייטן הינויף ,
 אונטרנאם שטרייפציגע געגן דען גשורי ,
 גרוי , אונד עמלקי , וועלכע פֿאן יעהער
 דאן לאנד בעוואהנטן , געגן גשור הין ,
 בוז צום לאנדע מצרים . (ט) ערשלוג
 דיא איינוואהנר דעם לאנדס , ליס וועדר
 מאן נאך פֿרויא לעבן , פֿיהרטע קליין
 אונד גראסעס פֿיהוועג , עול , קאמעלע
 אונד קליידער , אונד קאסראן צואכיש
 צוריק . (י) ווען נון אכיש פֿראגטע :
 וואהין האבט איהר הייטע גשטרייפט ?
 דא זאגטע דוד : געגן זידן פֿאן יהודה ,
 אדר געגן זידן פֿאן ירחמאלי , אדר קני .
 (יא) דוד

(יא) ואיש

באור

איבר פֿיער מאנאטע) . (ח) ויעל דוד ,
 לשון הויב הוא , תמיד היה רגיל בכך (ה"י) .
 (י) אל פשטתם , לדעת הראש"ע הוא
 ע"ד שאלה , ויתורגם : (האבט איהר ניכט
 גשטרייפט ?) אמכס יותר נכון להמשך
 הכתובים כ"ש רש"י ורד"ק , ש"למ"ד במקום
 ט"ן , כמו נשכה במקום לשכה , וכן ת"י לאן .
 ושעור הכתוב : וכאשר שא אכיש אן פשטתם ,
 לא אמר דוד האמת , אלא פעס אמר פשטנו
 על נגב יהודה , פעס על נגב הירחמאלי .
 (יב) הבאיש

והגורי ק' רש"י

עם ארבעה חדשים הללו ושבע שנים
 שולך דוד בחברון קודם שהציל את
 הארון וקריית יערים נמנח שלא מולך
 שאלו אחר מיתת שמוא יותר מארבעה
 חדשים : (ח) ויעל דוד . לשון הויב
 הוא תמו' היה רגיל בכך . צואך שורה .
 ון וועלנא דחגרה : (י) אל פשטתם .
 למ"ד ונתחלפת בנו'ן כמו ויעש לו נשכה
 צספר עזרה כמו לשכה :

כח (ג) ושמואל

מכלל יופי

כו (י) , כמו על בחלוף אל"ף בעי'ן ויהי' מי מסתחר עמו , וראב"ע פי' כמשמעו
 כמו לא פשטתם דרך שאלה , והתשובה כן פשטנו [אמר המעתיק ק' ליעל
 פירושו והרי קבלה שמת אל לאחבא על העבר וכמרומה שהוא עצמו הביאו בספרו
 מאונים ודוחק להלק בין שאלה בעבר לעבר הפשוט] ומלת פשטתם , ענינו הפריצה
 וההליכה לשלול שלל : (יא) וכה משפטו , ענינו החק והדת והתכונה :
 (יב) הבאש הבאיש , ענין תיעוב ומאוס :

13 יג א. כח (ג) ויקברו

(יא) דוד לים וועדר מאן נאך פרוי
לעבן , זיא עטווא נאך גח צו ברינגן .
ער דאכטע : זיא קענטן אויף אונס
אויסזאגען : זא פּרפּערהרט דוד , זא
אויט זיינע געוואַנהייט , דיאגאנצע צייט
דיא ער אין דען געפילדן דער פלשחים
צו ברינגט . (יב) אכיש זעצטע פּר-
טרויען אין דוד , אונד דאכטע : ער
אויט נון מעהר זיינעם פּאלקע ישראל
פּרהאַסט וואַרדן , אונד מוס וואַהלעוויג
מיין אונטערטאָהן בלייבען .

(יא) ואיש ואשה לא יחיה דוד
להביא גת לאמר פּד יגדו עלינו
לאמר כה עשה דוד וכה
משפטו כל הימים אשו ישב
בשדה פלשתיים : (יב) ויאמן
אכיש בדוד לאמר הכאיש
הכאיש בעמו בישראל והיה לי
לעבד עולם :

כח

(א) אום דיוע צייט צאָגן דיא
פלשחים איהרע טרופן צוואַסן ,
מיט ישראל קריג צו פּיהרען . דא זאָטע
אכיש צו דוד : דוא מוסט וויסען , דאָס
דוא מיט מיר צו פּעלדע ציהסט , דוא
אונד דיינע לייטע . (ב) דוד אַנטוואַר-
טעטע דעם אכיש : דוא זאָלסט אויך ער-
פּאָהרען , וויא טעהטיג דיין דיהנער
זיך צייגן ווירד , דאָפּיר שפּראַך אכיש ,
וויל איך דיך אויך לעכענסלענגליך אונ-
טער מיינר לייכוואַכע אויפנעמן .
(ג) (שמואל וואַר נון מעהר טאָר ,
אונד

כח (א) ויהי בימים רבים
ויקבצו פלשתיים את-
מחניהם לצבא להלחם בישראל
ויאמר אכיש אל דוד ידע תדע
פי אתי תצא במחנה אהר
ואנשיך : (ב) ויאמר דוד אל-
אכיש לכן אתה תדע את אשר-
יעשה עבדך ויאמר אכיש אל-
דוד לכן שמר לראשי אשימך

כל הימים : (ג) ושמואל מת

באור

(יב) הבאיש בעמו , פי' דוד כבאש בעמי
עמו . בהתחבר דבר הכבאש עם אשר יעלה
הכאש באפו , יסומן המ ריח בני"ת , כמו
להכאישי ביושב הארץ (בראשית ל"ד ל') , כי
כבאשו בדוד (ש"ב י"ו) .

כח (ג) ושמואל מת . כח
כח (ג) ושמואל מת . כח
כח (ג) ושמואל מת . כח
כח (ג) ושמואל מת . כח

כח

(ב) שומר לראשי , בתוך שומרי ראשי . (ג) ושמואל מת , אע"פ שספר מיתתו
למעלה , ספר גם כן הכה , מפני המעשה שעשה שאל , שדרש צבעלת אוב בעבירו ,
ואילו היה הוא סי לא היה דורש כי אם מאתו (רד"ק) . בעירו , הוי' ויתירה , כן הוא דעת
הר"י גאון , וכן תרגמתי . אבל י"ת , וספדי עלוהי אנשי קרתיה . לדעתו אין ובעירו
שג אל פעלו ויקברו , אלא אל כעל

כח (ב) שומר לראשי , בתוך שומרי ראשי . (ג) ושמואל מת , אע"פ שספר מיתתו
למעלה , ספר גם כן הכה , מפני המעשה שעשה שאל , שדרש צבעלת אוב בעבירו ,
ואילו היה הוא סי לא היה דורש כי אם מאתו (רד"ק) . בעירו , הוי' ויתירה , כן הוא דעת
הר"י גאון , וכן תרגמתי . אבל י"ת , וספדי עלוהי אנשי קרתיה . לדעתו אין ובעירו
שג אל פעלו ויקברו , אלא אל כעל

מכלל יופי

כח (ג) ויקברו ברמה ובעירו , לפי שהיו ב' רמות , אמר